

Motion till riksdagen 2007/08:Ju22

**av Lena Olsson m.fl. (v)
med anledning av prop. 2007/08:68**

Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag vad gäller dels 36 kap. 5 a § första stycket 2 och 3 samt andra stycket BrB, dels lagen om förfarande vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en offentlig utredning ska inleda en uppföljning och utvärdering av lagändringarna senast år 2012.

2 Inledning

Förslagen i propositionen tar sikte på att lättare än i dag kunna förverka egendom och ekonomiska vinster som förvärvats genom brottslig verksamhet. Kärnan i förslagen är sänkta beviskrav. Det föreslås nu bli upp till åklagaren att ihop med en fällande dom för brott där en person begått allvarliga brott för ekonomisk vinnings skull, bevisa att viss egendom mer sannolikt härrör från brottslig verksamhet än att den kommits över på lagligt vis. Efter en fällande dom föreslås även egendom tillhörande personer i den dömdes omgivning förverkas, vilket vi återkommer till senare i motionen. Efter ett förverkande tillhör egendomen staten.

Vänsterpartiet har redan tidigare sett en utvidgad möjlighet att förverka egendom som ett intressant verktyg mot den organiserade brottsligheten. Det kan kännas stötande att någon har mycket pengar, fina bilar etc. och bevisligen har begått brott som man kan tjäna pengar på men att samhället inte kan ingripa i högre grad än i dag. Att underlätta förverkande av sådan egendom är rimligt, samtidigt som en utvidgad möjlighet till förverkande förhoppningsvis kan ha en preventiv effekt när det gäller allvarlig organiserad brottslighet.

Det är dock mycket viktigt att genomföra förslagen med en bibehållen hög rättssäkerhet. När det gäller förverkande av egendom för en person som

Fel! Okänt namn på

dömts för brott anser vi att förslagen är väl avvägda. Vi anser dock att beviskraven är för lågt ställda när det gäller frågan om att personer i kretsen kring den dömda ska kunna få sin egendom förverkad.

I Advokatsamfundets remissvar menar man att förverkande bär stora likheter med straffpåföljder för brott och att man därför även i frågor om förverkande måste leva upp till Europakonventionens krav på rättvis rättegång vid straffutdömanden. Om detta skulle stämma kan det vara så att förslagen bryter mot konventionen, och därmed är riksdagen enligt grundlagen skyldig att avslå förslagen. Vi utgår från att justitieutskottet noggrant kommer att analysera denna fråga och kan eventuellt komma att ompröva vårt ställningstagande angående propositionen i sin helhet om det visar sig att Advokatsamfundets påpekanden har god grund.

3 Förverkande av icke-dömdas egendom

Egendom kan också förverkas hos personer i kretsen kring en dömd gärningsman. Detta kan gälla om någon fått egendomen genom bodelning, arv, testamente eller gåva. Det kan också gälla om man kommit över egendomen på annat sätt och haft vetskap om eller skälig anledning att anta att egendomen har samband med brottslig verksamhet.

Att genomföra den utvidgade möjligheten till förverkande av egendom för andra personer än den dömda är enligt vår mening att gå för långt. Man måste ha i åtanke att den egentliga brottsliga handlingen som är kopplad till den aktuella egendomen kan ha begåtts av en tredje person. Därmed kan den egendom som förverkas härröra från brottslighet som begåtts av en bekant till en bekant till den som innehar egendomen. Att i tredje ledet sänka beviskraven för förverkande i den mån som föreslås är alltför rättsosäkert. Som Justitiekanslern skriver i sitt remissvar riskerar detta att skapa alltför stort utrymme för godtycke. Det är inte heller något som krävs av det rambeslut som delvis ligger till grund för propositionen.

Riksdagen bör avslå regeringens förslag vad gäller dels 36 kap. 5 a § första stycket 2 och 3 samt andra stycket BrB, dels lagen om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall.

4 Uppföljning och utvärdering

Propositionens förslag sänker beviskraven i domstol, vilket självklart är förenat med risker. Det är mycket viktigt att sänkningarna inte leder till att oskyldiga drabbas och att riskerna för detta uppvägs av en bevisat positiv effekt när det gäller bekämpandet av allvarlig brottslighet som sker för ekonomisk vinnings skull. Därför är det angeläget att förändringarna följs upp inom en inte alltför avlägsen framtid. En offentlig utredning bör inleda en uppföljning och utvärdering av lagförändringarna senast år 2012.

Fel! Okänt namn på

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 18 mars 2008

Lena Olsson (v)

Marianne Berg (v)

Gunilla Wahlén (v)

Hans Linde (v)

Alice Åström (v)